

Handläggare
Paula Clementz
Telefon: 08-50801449

Till
Järva stadsdelsnämnd

Motion om att centralisera handläggningen av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/407

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Järva stadsdelsnämnd har ombetts att yttra sig över en motion från kommunstyrelsen vilken inkom till kommunfullmäktige 25 mars 2024. I motionen föreslår ledamöter för Sverigedemokraterna att kommunfullmäktige ger berörda nämnder i uppdrag att upprätta en centraliserad funktion för handläggning av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att öka likställigheten inom staden.

Förvaltningens ställer sig emot förslaget om en centraliserad handläggning av insatserna ledsagning/ledsagarservice och kontaktperson. Insatserna inom LSS och Sol ska vara lättillgängliga för de människor som behöver dem och en centraliserad handläggning riskerar att skapa hinder och utanförskap samt bidra till social isolering.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund

Motionen har remitterats till Järva stadsdelsnämnd från kommunstyrelsen för yttrande senast 15 oktober 2024. Övriga remissinsatser är stadsledningskontoret, socialnämnden samt stadsdelsnämnderna Bromma, Skarpnäck och Järva.

Motionen från Sverigedemokraterna ledamöter Gabriel Kroon (SD) och Emelie Wassermann (SD) uppger att det länge har funnits

indikationer på att behovet av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson bedöms olika inom staden. Statistik över resultatet visar på väldigt stora skillnader mellan de olika stadsdelarna. Den stadsdel som redovisar högst andel bifall avseende ledsagning/ledsagarservice bifaller 93 procent av ansökningarna jämfört med 44 procent för den stadsdel som har lägst andel bifall. Alla medborgare i behov av stöd i form av ledsagning/ledsagarservice samt biträde av kontaktperson måste kunna lita på att de får en rättvis och likvärdig bedömning av sina stödbehov oaktat var i staden de bor. För att öka likställigheten förslår ledamöterna att staden upprättar en central funktion för handläggning av nämnda insatser.

Ärendet

Ledsagning/ledsagarservice är en individuellt inriktad insats i form av en följeslagare ute i samhället med syfte att möjliggöra delaktighet i samhällslivet och kontakter med andra. Insatsen kan ges som bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) eller som insats med stöd av 9 § 3 lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I SoL benämns insatsen som ledsagning och i LSS som ledsagarservice.

Kontaktperson är en individuellt inriktad insats som kan beviljas antingen enligt 4 kap 1 § SoL eller 9 § 4 LSS. Kontaktpersonens uppdrag inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri är att vara en medmänniska med uppgift att bryta isolering.

I propositionen till LSS (1992/93:159) anges som en kvalitetsnivå på insatserna att den enskilde genom insatserna skall tillförsäkras goda levnadsvillkor och att insatserna skall vara varaktiga och samordnade. Till kvalitetsaspekterna hör också att insatserna skall anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas enligt **närhetsprincipen** det vill säga, att de är lätt tillgängliga för de människor som behöver dem.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande

I socialförvaltningens tjänsteutlåtande 2024-02-15, Dnr SoF 2024/128 framkommer att Stockholms stad totalt sett har en låg andel avslag för insatserna ledsagning/ledsagarservice och kontaktperson, endast åtta procent. De ärenden som överklagats av den enskilde och som därefter avgjorts i högre instans faller i relativt hög utsträckning ut till stadens fördel vilket får ses som en bekräftelse på att stadens bedömningar ligger i linje med gällande rättspraxis.

Andelen fattade bifallsbeslut varierar, där den stadsdelsnämnd som redovisar högst andel bifall ligger på 93 procent och den stadsdelsnämnd som redovisar lägst andel bifall ligger på 44 procent. Den stadsdelsnämnd som redovisar lägst andel bifall har

högst andel delavslagsbeslut på 51 procent. Detta innebär att den enskilde fått bifall på sin ansökan om ledsagning men inte fått bifall på alla de ansökta timmarna.

För de totalt ansökta timmarna som beviljats (inklusive delavslagen) ligger variationen inom staden mellan 41-62 procent av de ansökta timmarna. Järva redovisar tillsammans med Skärholmen lägst andel beviljade timmar men har även högst antal ansökta och antal beviljade timmar per år. Av tabell nedan framkommer att det år 2023 totalt ansöktes om totalt 4495 timmar i staden. Av dessa timmar ansöktes 24,4 procent i Järva. Fördelning av de totalt ansökta timmarna för övriga stadsdelsförvaltningar låg på mellan 1,60 procent och 11,86 procent.

Stadsdelsnämnd	Ansökta och beviljade timmar per månad vid delavslag per sdn och totalt, 2023		
	Antal ansökta timmar	Antal beviljade timmar	Andel (%) beviljade timmar
Järva	1097	445	41 %
Hässelby-Vällingby	451	210	47 %
Bromma	72	38	53 %
Kungsholmen	435	191	44 %
Norra Innerstaden	195	102	52 %
Södermalm	486	278	57 %
Enskede-Årsta-Vantör	269	139	52 %
Skarpnäck	257	159	62 %
Farsta	304	150	49 %
Hägersten-Älvsjö	533	305	57 %
Skärholmen	396	161	41 %
Ej svar	.	.	.
Totalt i staden	4495	2178	48 %

Att det förekommer en viss differens mellan stadsdelarna kan handla om att stadsdelarna ser demografiskt olika ut och behoven kan skilja sig åt. Dock ska varje inkommen ansökan prövas individuellt och behovsprövningen ska ta hänsyn till omständigheterna i det specifika ärendet vilket kan påverka utfallet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Synpunkter från nämndens funktionshinderråd samt pensionärsråd

Stadsdelsnämndens funktionsråd och pensionärsråd har tagit del av ärendet och haft möjlighet att inkomma med synpunkter avseende förslaget. De båda råden ställer sig bakom förvaltningens förslag.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nämnden ser risker med att centralisera stadens handläggning av ledsagning/ledsagarservice och kontaktperson.

Med en centralisering skulle förståelsen för lokala förhållanden och förutsättningar försvinna. Den enskilde riskerar att inte få den hjälp den behöver då behov kan skilja sig åt utifrån lokala förutsättningar. Inte sällan behöver den enskilde stöd med ansökningsförfarandet av insatsen och tillhandahållandet av sådant stöd ska kunna ges på ett enkelt och lättillgängligt sätt och i enlighet med närhetsprincipen. En centralisering av handläggning kan skapa hinder och utanförskap samt bidra till social isolering.

Tillgängligheten för den enskilde skulle begränsas om den enskilde måste resa till en annan plats i Stockholm för att ansöka om insatser. Resor kan vara tidskrävande, kostsamma och svåra för personer i målgruppen för ledsagning, ledsagarservice och kontaktperson som alla är personer med funktionsnedsättning eller äldre. Ett flertal skulle ha behov av ledsagning för resan. Att frångå närhetsprincipen kan avskräcka personer från att ansöka om insatserna. Många i målgruppen gör sina resor med färdtjänst och resorna för ansökan skulle därmed även innebära ökade samhällskostnader.

Att centralisera handläggningen skulle vidare innebära att det görs ett avbrott i arbetet för Stockholms stads mål om en ”Stad som är tillgänglig för alla” och motverkar stadens program för en ”Äldrevänlig stad”. Stadens mål är att göra tjänster och resurser så tillgängliga som möjligt för alla invånare. Genom att centralisera handläggning riskerar man att skapa hinder för människor särskilt i stadens ytterområden, gällande att få tillgång till nödvändig hjälp och stöd.

Att särskilja handläggning för en insats skulle leda till att den enskilde måste ansöka om insatser hos två olika förvaltningar, ledsagning hos en central förvaltning och eventuella andra insatser hos sin stadsdelsförvaltning. För den enskilde skulle det innebära flera kontakter med olika handläggare. För staden skulle två ansvariga förvaltningar göra handlägningsförfarandet resurskrävande och tidsineffektivt.

Förvaltningen ser andra åtgärder som kan bidra till ökad likställdhet mellan stadsdelarna. En sådan åtgärd kan vara att se över riktlinjerna och fastställa kriterier för bedömning av insatserna. Staden bör fortsätta erbjuda återkommande utbildningar för att främja en likvärdig biståndsbedömning i stadsdelarna.

Det är viktigt att involvera invånarna i frågan genom att samla in deras erfarenheter och synpunkter vilket kan ske exempelvis genom kontakt med funktionshinderråd och pensionärsråd. En sådan kunskapsinhämtning kan bidra till en mer inkluderande och representativ bedömning av behoven i olika delar av staden.

påverka socialtjänstens arbete. Förvaltningen föreslår därför att staden avvaktar med större organisatoriska förändringar tills beslut om kommande lagstiftning har fattats.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Victoria Callenmark
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Ingrid Brännström
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande 2024-02-15, Dnr SoF 2024/128
2. Följebrev - Motion om att centralisera handläggningen av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Victoria Callenmark, Stadsdelsdirektör	2024-09-12
Ingrid Brännström, Avdelningschef	2024-09-12